

i Informasjon om eksamen

UNIVERSITETET I OSLO

Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk

Skriftlig eksamen

2019 Høst

LIT1301 – Vestens litteratur fra antikken til 1700

Eksamen består av to oppgaver. Du velger **én** av oppgavene.

Du kan svare på norsk, svensk, dansk eller engelsk.

Macmillan dictionary er tilgjengelig under eksamen.

Det er autolagring hvert 15. sekund.

Lykke til!

1 Eksamensoppgaver

Skoleeksamen LIT1301 H19

Enten:

Vedlagt finner du Seneca, «Brev til Lucilius». Hvordan fremstiller Seneca etterligning? Sammenlign dette synet på etterligning med det du finner i én eller flere øvrige pensumtekster på LIT1301. (VEDLEGG s. 40–43 fra Jon Haarberg, Jakob Lothe og Hans H. Skei (red.), *Korttekster*.)

Eller:

Vedlagt finner du et utdrag fra Aphra Behn, *Oroonoko*. Gi en analyse av utdraget. Drøft deretter romanen i relasjon til én eller flere tekster du har på pensum på LIT1301. (VEDLEGG s. 38–39 fra Norton-utgaven.)

Skriv ditt svar her...

Format | **B** | *I* | U | x_2 | x^2 | I_x | | | | | | | | | | | |

Words: 0

Maks poeng: 0

Question 1
Attached

Seneca

Brev til Lucilius

Seneca sender sin hilsen til Lucilius.

Disse reisene du spør om, det er reiser som jager slappheten ut av kroppen; jeg tror de er til beste både for helsen og for studiene. Du skjønner nok hvorfor de virker positivt på helsen: Ettersom min kjærlighet til vitenskapen gjør meg fysisk lat og får meg til å forsømme kroppen, holder jeg meg i bevegelse ved bæremens hjelp. Hvorfor rei-

40

sene er bra for studiene, kan jeg òg forklare deg: Jeg slipper å avbryte min lesing. Lesing er etter mitt skjønn helt nødvendig, for det første for at jeg ikke skal la meg nøye med mine egne tanker, dernest for at jeg skal kunne tilegne meg andres, og i neste omgang gjøre meg opp min egen mening om dem og reflektere over nye. Lesing gir ånden næring og virker oppkvikkende når en er utmattet av skriving, og det uten at en helt glemmer skrivingen. For vi bør verken bare skrive eller bare lese. Bare det ene vil gjøre oss nedstemte og tømmer oss for krefter (jeg snakker om skrivearbeid), bare det annet vil gjøre oss slappe og ukonsentrerte. Man bør gå fra det ene til det annet og veksle mellom aktivitetene, slik at pennen til slutt kan ordne alt det stoff man har samlet gjennom lesing, til et hele. Vi bør, som man sier, etterligne biene, som flyr hit og dit på jakt etter de blomster som er best egnet til honningproduksjon, og som deretter fordeler det de har fått med seg på vokskakene. Det er disse skapningene som ifølge vår alles Vergil

stuer den flytende honning i kuben
inntil cellenes vegger står spent av den liflige nektar.

Med hensyn til biene er det ikke helt på det rene om den saften de suger ut av blomstene straks blir til honning, eller om de omdanner det de har samlet til denne smaken ved å blande inn noe og sette sitt eget preg på det. Det finnes nemlig dem som mener at bier ikke kan lage honning, bare sanke den. De sier at det i India finnes honning på blader av visse sivplanter, en honning som kommer fra den dugg som faller fra himmelen der, eller så kommer den søte og tyktflytende saften fra selve planten. Også hos våre planter finnes denne egenskapen, bare mindre påfallende og merkbart. Et insekt født til å fylle en slik funksjon, vil kunne lokalisere og suge opp denne saften. Andre hevder derimot at det som biene sanker fra grønne og blomstrende planters fineste deler, får honningens kvalitet ved en form for bearbeiding, og i tillegg gjæring – om det er et ord som kan brukes her – slik at alt det forskjellige går sammen til ett.

Men la meg nå ikke spore av fra emnet. Vi burde altså etterligne biene og holde atskilt det som vi har sanket gjennom vår lesing av de forskjelligste forfattere, for slike ting konserveres best hvis de oppbeva-

res hver for seg. Dernest bør vi gjøre bruk av all den kraft og hele den evne vår tanke rår over og blande sammen de forskjellige smakene til én, slik at selv om det vil fremgå hvor smaken kommer fra, vil det likevel være åpenbart at den vil være noe annet enn sitt opphav. Dette tilsvaret det vi ser naturen uten videre utretter i vår egen kropp. Så lenge maten vi har spist forblir i sin opprinnelige tilstand og flyter omkring i magen som en ufordøyd masse, er den til besvær, men når den er omdannet fra det den var, da først går den over til å bli muskler og blod. La oss gjøre det samme med de ting tankene næres av: Det vi har inntatt, må ikke tillates å forbli uberørt og dermed fremmed for oss. Vi må fordøye det. Ellers vil det bare gå til hukommelsen, ikke til forestillingsevnen. La oss lojalt gi forleggene vår tilslutning og gjøre dem til våre, slik at de ulike elementene går sammen til en enhet, på samme måte som ett tall blir til av flere når små og innbyrdes avvikende poster regnes sammen til én sum. Dette er det vi skal gjøre: Alt det vi har vært hjulpet av, skal vi skjule og bare fremvise det vi selv har frembrakt. Selv om det vil vise seg en likhet hos deg med en eller annen som du i din beundring har tatt dypere inntrykk av, ønsker jeg at du skal ligne ham som en sønn og ikke som et avbilde, for et bilde er en død ting. «Hva?» vil du spørre, «vil det ikke merkes hvem du etterligner i skrive-måten, i argumentasjonen, i de slående formuleringene?» Jeg mener man undertiden overhodet ikke kan merke det når en mann med store litterære evner preger alt det han har tatt fra sine forbilder slik at alt går opp i en høyere enhet. Ser du ikke hvor mange stemmer et kor består av? Likevel blir resultatet én stemme som utgjøres av mange. En er tenor, en annen bass, en tredje baryton i tillegg til **mannsstemmene** kommer kvinnestemmene, og samtidig høres fløyter. I et slikt kor skjernes ikke de enkeltes stemmer, det er alles stemmer samlet vi hører. Jeg refererer med dette til det kor de gamle filosofer kjente; ved våre korkonserter nå for tiden har vi flere sangere enn det før var tilskuere i teatret. Når rekken av sangere har fylt alle ganger, og tilskuer-radene er omkranset av messingblåsere, og når alle slags fløyter og andre instrumenter lyder sammen fra scenen, oppstår en **samklang** av ulike toner. Slik vil jeg at vi – i vår ånd – skal være; vår ånd skal romme

mange vitenskapelige disipliner, mange leveregler og eksempler fra ulike tidsepoker, men alle skal de smelte sammen i harmoni.

«Men hvordan kan man oppnå dette?» vil du spørre. Ved stadig anstrengelse og ved ikke å gjøre noe uten å spørre Fornuften til råds. Om du låner henne øre, sier hun til deg: «Oppgi øyeblikkelig å strebe etter alt det man stresser omkring for å få. Oppgi å søke rikdom, den er enten en fare eller en byrde for sine eiere. Oppgi å søke nytelse for kropp og sjel; nytelser gjør deg bløt og kraftløs. Oppgi din ærgjerrighet; ærgjerrighet er en oppblåst ting, tom, flyktig, uten ende; den gjør deg like engstelig for å se noen foran deg som bak deg. Den ærgjerrige martres av misunnelse, ja, av dobbel misunnelse: du fatter vel hvor ulykkelig den er, som selv er gjenstand for misunnelse og samtidig misunner andre. Ser du de mektiges hus, der inngangen støyer av krangel mellom dem som kommer for å gjøre eieren sin oppvartning? De byr på mange fornærmelser idet du ankommer og flere når du har kommet innenfor. Gå forbi de rikes trapper og de usikre forgårdene som er anlagt på høye fyllinger, for der vil du ikke bare stå på kanten av et stup, men på svært glatt underlag. Kom heller hit, til Visdommen, og søk hennes ro og rikdom. Alt som synes å rage opp blant menneskene, hvor stakkarslig det enn er, og hvor avhengig det er av å bli sammenlignet med de laveste ting, alt dette nås likevel bare ad bratte og vanskelige stier. Ulendt er veien til samfunnets topp, men dersom du vil bestige *min* topp, som Fortuna har måttet underkaste seg, da vil du langt *under* deg få øye på alt som blant mennesker holdes for høyt, men likevel vil du nå toppen ved å holde deg i lavlandet.»

Farvel.

Omsett av Jon Haarberg

While they sat at Meat Mr. *Trefry* told *Caesar*, that most of these young *Slaves* were undone in Love, with a fine she-*Slave*, whom they had had about Six Months on their Land; the *Prince*, who never heard the Name of *Love* without a Sigh, nor any mention of it without the Curiosity of examining further into that tale, which of all Discourses was most agreeable to him, asked, how they came to be so Unhappy, as to be all undone for one fair *Slave*? *Trefry*, who was naturally Amorous, and lov'd to talk of Love as well as any body, proceeded to tell him, they had the most charming Black that ever was beheld on their *Plantation*, about Fifteen or Sixteen Years old, as he guess'd; that, for his part, he had done nothing but Sigh for her ever since she came; and that all the white Beautys he had seen, never charm'd him so absolutely as this fine Creature had done; and that no Man, of any Nation, ever beheld her, that did not fall in Love with her; and that she had all the *Slaves* perpetually at her Feet; and the whole Country resounded with the Fame of *Clemene*, for so, said he, we have Christ'ned her: But she denys us all with such a noble Disdain, that 'tis a Miracle to see, that she, who can give such eternal Desires, shou'd herself be all Ice, and all Unconcern. She is adorn'd with the most Graceful Modesty that ever beautify'd Youth; the softest Sigher—that, if she were capable of Love, one would swear she languish'd for some absent happy Man; and so retir'd, as if she fear'd a Rape even from the God of Day;² or that the Breezes would steal Kisses from her delicate Mouth. Her Task of Work some sighing Lover every day makes it his Petition to perform for her, which she accepts blushing, and with reluctance, for fear he will ask her a Look for a Récompence, which he dares not presume to hope; so great an Awe she strikes into the Hearts of her Admirers. *I do not wonder*, replied the *Prince*, *that Clemene shou'd refuse Slaves, being as you say so Beautiful, but wonder how she escapes those who can entertain her as you can do; or why, being your Slave, you do not oblige her to yield. I confess, said Trefry, when I have, against her will, entertain'd her with Love so long, as to be transported with my Passion; even above Decency, I have been ready to make use of those advantages of Strength and Force Nature has given me. But oh! she disarms me, with that Modesty and Weeping so tender and so moving, that I retire, and thank my Stars she overcame me.* The Company laugh'd at his Civility to a *Slave*, and *Caesar* only applauded the nobleness of his Passion and Nature; since that *Slave* might be Noble, or, what was better, have true Notions of Honour and Vertue in her. Thus pass'd they this Night, after having received, from the *Slaves*, all imaginable Respect and Obedience.

The next Day *Trefry* ask'd *Caesar* to walk, when the heat was allay'd, and designedly carried him by the Cottage of the fair *Slave*; and told

2. The sun. Apollo, sometimes called the sun god, pursued Daphne in one famous episode.

him, she whom he spoke of last Night liv'd there retir'd. *But*, says he, *I would not wish you to approach, for, I am sure, you will be in Love as soon as you behold her.* Caesar assur'd him, he was proof against all the Charms of that Sex; and that if he imagin'd his Heart cou'd be so perfidious to Love again, after *Imoinda*, he believ'd he shou'd tear it from his Bosom: They had no sooner spoke, but a little shock Dog, that *Clemene* had presented³ her, which she took great Delight in, ran out; and she, not knowing any body was there, ran to get it in again, and bolted out on those who were just Speaking of her: When seeing them, she wou'd have run in again; but *Trefry* caught her by the Hand, and cry'd, *Clemene, however you fly a Lover, you ought to pay some Respect to this Stranger* (pointing to *Caesar*). But she, as if she had resolv'd never to raise her Eyes to the Face of a Man again, bent 'em the more to the Earth, when he spoke, and gave the *Prince* the leisure to look the more at her. There needed no long Gazing, or Consideration, to examin who this fair Creature was; he soon saw *Imoinda* all over her; in a Minute he saw her Face, her Shape, her Air, her Modesty, and all that call'd forth his Soul with Joy at his Eyes, and left his Body destitute of almost Life; it stood without Motion, and, for a Minute, knew not that it had a Being; and, I believe, he had never come to himself, so opprest he was with over-Joy, if he had not met with this *Allay*, that he perceiv'd *Imoinda* fall dead in the Hands of *Trefry*: this awaken'd him, and he ran to her aid, and caught her in his Arms, where, by degrees, she came to herself; and 'tis needless to tell with what transports, what extasies of Joy, they both a while beheld each other, without Speaking; then Snatcht each other to their Arms; then Gaze again, as if they still doubted whether they possess'd the Blessing:⁴ They Grasp't; but when they recovered their Speech, 'tis not to be imagin'd, what tender things they exprest to each other; wondering what strange Fate had brought 'em again together. They soon inform'd each other of their Fortunes, and equally bewail'd their Fate; but, at the same time, they mutually protested, that even Fetters and Slavery were Soft and Easy; and wou'd be supported with Joy and Pleasure, while they cou'd be so happy to possess each other, and to be able to make good their Vows. *Caesar* swore he disdain'd the Empire of the World, while he cou'd behold his *Imoinda*; and she despis'd Grandure and Pomp, those Vanities of her Sex, when she cou'd Gaze on *Oroonoko*. He ador'd the very Cottage where she resided, and said, That little Inch of the World wou'd give him more Happiness than all the Universe cou'd do; and she vow'd, It was a Pallace, while adorn'd with the Presence of *Oroonoko*.

3. Clear modern usage would add a second "had": "had had presented." "Shock Dog": a long-haired dog or a poodle, especially associated with women of fashion.

4. Modern editions often alter the syntax at this point, but the early editors did not.